

नवस्याग्नीयादानीतो वाऽएष देवानां य आहिताग्निरदत्यस्य देवा अन्नं यदकृत्वा-
ग्रयणं नवस्याग्नीयादेवेभ्यो भागं प्रतिकृत्यमद्यादार्तिमर्हिदिति . तस्मादाग्रयणे
ऽपि न याथाकाम्यम् । निवृत्तपशावपि न याथाकाम्यम् यतस्तं प्रक्रम्यैवं श्रू-
यते तं वै संवत्सरो नानीजानमतीयादिति (११. ७. १. ३.) षट्सु षट्सु पशुबन्ध-
याजीति च (१०. १. ५. ३.) . तस्मात्पशावपि न याथाकाम्यम् । अत एवाह वसि-
ष्ठः अवश्यं ब्राह्मणोऽग्नीनादधीत दर्शपूर्णमासाग्रयणेष्टिचातुर्मास्यपशुसोमैश्च
यजेतेति । हारीतोऽपि पाकयज्ञान्यजेन्नित्यं हविर्यज्ञांश्च नित्यशः सोमांश्च
विधिपूर्वेण य इहेद्धर्ममव्ययम् । ते च गौतमेन दर्शिताः अष्टका पार्वणश्राद्धं
श्रावण्याग्रहायणी चैत्र्यांश्चयुजी चेति सप्त पाकसंस्थाः अग्न्याधेयमग्निहोत्रं दर्श-
पूर्णमासौ चातुर्मास्यान्याग्रयणेष्टिर्निवृत्तपशुबन्धः सौत्रामणीति सप्त हविर्यज्ञसं-
स्थाः अग्निष्टोमोऽत्यग्निष्टोम उक्थ्यः षोडशी वाजपेयोऽतिरात्रोऽप्तोर्याम इति
सप्त सोमसंस्था इति . पार्वणं पर्वणि क्रियमाणं स्थालीपाकलक्षणं श्राद्धं मासि
मासि श्राद्धम् । मनुः (४. २५-२६.) अग्निहोत्रं च जुहुयादाद्यन्ते द्युनिशोः सदा
दर्शेन चार्धमासान्ते पूर्णमासेन चैव हि सस्यान्ते नवसस्येद्या तथऽर्चन्ते द्विजो
ऽध्वरैः पशुना त्वयनस्यान्ते १) समान्ते सौमिकैर्मखैः . आद्यन्ते द्युनिशोः सायं प्रा-
तरित्यर्थः अध्वरैश्चातुर्मास्यैरिति ॥

सोमे चैके ॥ १२ ॥ सोमे सोमयागे अग्नीषोमाख्ये न याथाकाम्यम्
कुतः वसन्ते-वसन्ते ज्योतिषा यजेतेति श्रुतेः । नन्वग्निहोत्रे दर्शपूर्णमासयोश्च
यावज्जीविग्रहणात्कर्तृधर्मनिमित्तत्वं भवतु सोमादिषु कथम् . उच्यते . अत्रापि
वीप्सासंयुक्तं कालशास्त्रमेव निमित्तं वसन्ते-वसन्ते ज्योतिषा यजेतेत्यादिकम् .
न तावदेतत्काम्यस्योपदिश्यते तस्य हि यथेष्टमनुष्ठानस्योक्तत्वात् नैवं वक्तुं
युक्तम् . अथापि नित्यस्य सकृत्प्रयोगः स्यात् तदा वीप्सा व्यर्था स्यात् . न च
वसन्तपक्षावधारणे २) प्रमाणमस्ति . तस्माद्यावज्जीवं ये वसन्तास्तेष्विति विज्ञा-
यते . सप्तम्यपि च भिन्ने जुहोतीतिवन्निमित्तार्थैव . अत एवंजातीयके सर्वत्र
कर्तृधर्मनिमित्तत्वावधारणात्कालशास्त्रमेवं प्रत्येतव्यम् . एवं सर्वत्र चातुर्मास्यादौ

१) नस्यादौ Manu. २) ? वसन्ते पं २.